

L'ODYSSEE D'HOMERE

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μαλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω·
πολλὰ δ' ὄγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,
[5] ἀρνύμενος ἣν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.
Ἄλλ' οὐδ' ὥς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ·
αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
νήπιοι, οἱ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἡελίοιο
ἦσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
[10] Τῶν ἀμόθεν γε, θεᾶ, θύγατερ Διός, εἰπὲ καὶ ἡμῖν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἡδὲ θάλασσαν·
τὸν δ' οἶον, νόστου κεχρημένον ἡδὲ γυναικὸς,
Νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψώ, δῖα θεάων,
[15] ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
Ἄλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἰκόνδε νέεσθαι
εἰς Ἰθάκην· οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων,
καὶ μετὰ οἴσι φίλοισι. Θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες,
[20] νόσφι Ποσειδάωνος· ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινε
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἦν γαῖαν ἰκέσθαι.
Ἄλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας
Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαΐαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,
οἱ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος
[25] ἀντιῶν ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἐκατόμβης.
Ἔνθ' ὅγε τέρπετο δαιτὶ παρήμενος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθρόοι ἦσαν.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
μνήσατο γὰρ κατὰ θυμόν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
[30] τόν ρ' Ἀγαμέμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν' Ὀρέστης·
τοῦ ὄγ' ἐπιμνησθεῖς ἔπε ἀθανάτοισι μετηύδα·
ὦ πόποι, οἶον δὴ νῦ θεοὺς βροτοὶ αἰτιώωνται.
Ἐξ ἡμέων γὰρ φασὶ κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν.
[35] Ὡς καὶ νῦν Αἰγίσθος ὑπέρμορον Ἀτρεΐδαο
γῆμ' ἄλοχον μνηστὴν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον· ἐπεὶ πρό οἱ εἵπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες, εὐσκοπον Ἀργειφόντην,
μήτ' αὐτὸν κτείνειν μήτε μνάσθαι ἄκοιτιν·
[40] ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο,
ὅπποτ' ἂν ἡβήσῃ τε καὶ ἥς ἰμείρεται αἴης.
Ὡς ἔφαθ' Ἑρμείας· ἄλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν.
Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
[45] ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
καὶ λίην κεῖνός γε εἰκότι κεῖται ὀλέθρῳ·
ὥς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος ὅτις τοιαῦτά γε ρέζοι.
Ἀλλὰ μοι ἄμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ,
δησφόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πῆματα πάσχει
[50] νήρῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλὸς ἐστὶ θαλάσσης·
νῆσος δεινδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει,
Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε χίονας αὐτὸς
μακρὰς, αἱ γαῖαν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.
[55] Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει,
αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἰμυλίοισι λόγοισιν
θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς,
ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρῶσκοντα νοῆσαι
ἥς γαίης, θανέειν ἰμείρεται. Οὐδέ νῦ σοὶ περ
[60] ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε. Οὐ νύ τ' Ὀδυσσεὺς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ρέζων
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ· τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·

τέκνον, ἐμὸν ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων.
[65] Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
ὅς τερὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, πέρι δ' ἱρὰ θεοῖσιν
ἀθανάτοισιν ἔδωχε, τοὶ οὐρανὸν εὐρύν ἔχουριν;
ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσχελὲς αἰεὶ
Κύλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
[70] ἀντίθεον Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον
παῖσιν Κυκλώπεσσι· Θόωσα δέ μιν τέκε Νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ, ἀλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
ἐν στέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
Ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
[75] οὕτι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
Ἄλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἶδε περιφραζώμεθα τάντες
νόστον, ὅπως ἔλθῃσι Ποσειδάων δὲ μεθήσει
ὃν χόλον· οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων
ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν οἶος.
[80] Τὸν δ' ἡμέμβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυχῶπις Ἀθήνη·
ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κπονίδη, ὕπατε χρεπόντων,
εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
νοστήσαι Ὀδυσῆα δαίφρονα ὅνδε δόμονδε·
Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα, διάκτορον Ἀργειφόντην,
[85] νῆσον ἐς Ὡλυγίην ὀτρύνομεν, ὅφρα τάχιστα
Νύμφη εὐπλοκάμῳ εἴπῃ νημερτέα βουλήν,
νόστον Ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, ὅφρα οἱ υἱὸν
μᾶλλον ἐποτρύνω, καὶ οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,
[90] εἰς ἀγορὴν καλέσαντα κερηκομῶντας Ἀχαιοὺς
παῖσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἷτε οἱ αἰεὶ
μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι χαὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς.
Πέμπω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἡμαθόεντα,
νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἦν που ἀκούσῃ,
[95] ἥδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.
Ὡς εἰποῦς ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια, χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὕγρην,
ἥδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο.
Εἶλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεὶ χαλκῷ,
[100] βριθῦ, μέγα, στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
ἡρώων, τοῖσιν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρῆνων ἀΐξασα·
στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ ἐτὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
οὐδοῦ ἐπ' αὐλείου· παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος.
[105] εἰδομένη ξείνῳ, Ταφίων ἡγήτορι, Μέντη.
Εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας· οἱ μὲν ἔπειτα
πεσσοῖσι προτάποιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον,
ἦμενοι ἐν ρινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.
Κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες
[110] οἱ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
οἱ δ' αὐτὲ σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
νίζον καὶ προτίθεντο, ἰδὲ κρῆα πολλὰ δατεῦντο.
Τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἶδε Τηλέμαχος θεοειδής·
ἦστο γὰρ ἐν μνηστῆρσι, φίλον τετιημένος ἦτορ,
[115] ὁσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, εἶποθεν ἐλθῶν
μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θείη,
τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι καὶ κτήμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
Τὰ φρονέων, μνηστῆρσι μεθήμενος, εἶσιδ' Ἀθήνην.
Βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο, νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ,
[120] ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στὰς
χειρ' ἔλε δεξιτερὴν καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἅμμι φιλήσεται· αὐτὰρ ἔπειτα
δείπνου πασσάμενος μυθήσεται ὅττεό σε χρή.
[125] Ὃς εἰπὼν ἡγεῖθ', ἥ δ' ἔσπετο Παλλὰς Ἀθήνη.
Οἱ δ' ὅτε δὴ ρ' ἐντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
ἔγχος μὲν ρ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν,
δουροδόκης ἐντοσθεν εὐξόου, ἐνθα περ ἄλλα
ἔγχε' Ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος ἵστατο πολλά·

[130] αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἷσεν ἄγων, ὑπὸ λῖτα πετάσσας
καλὸν, δαιδάλεον· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Πάρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
μνηστήρων· μὴ ξεῖνος ἀνιηθεὶς ὀρυμαγδῶ,
δείπνῳ ἀδδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθὼν,
[135] ἥδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποικομέποιο ἔροιτο.
Χέρνιβα δ' ἀμφιπολὸς προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα,
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίῃ ταμίῃ παρέθηκε φέρουσα,
[140] εἶδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·
[δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν αἰείρας
παντοίων, παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα·]
κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπώχετο οἰνοχοεύων.
Ἔς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγῆνορες· οἱ μὲν ἔπειτα
[145] ἐξείης ἔζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
σῖτον δὲ δμῳαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνειῖαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον.
[150] Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο
μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμῆλει,
μολπή τ' ὀρχηστὺς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν
Φημίῳ, ὅς ρ' ἦειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκη·
[155] ἦτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.
Αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
ἄγχι σχῶν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοῖαθ' οἱ ἄλλοι·
Ζεῖνε φίλ', ἦ καὶ μοι νεμεσήσεται ὅττι κεν εἴπω·
τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδῇ,
[160] ρεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν,
ἀνέρος, οὗ δὴ πού λεύκ' ὁστέα πύθεται ὄμβρῳ,
κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἰν ἀλὶ κῦμα κυλίνδει.
Εἰ κεῖνόν γ' Ἰθάκηνδε ἰδοῖατο νοστήσαντα,
πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι
[165] ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.
Νῦν δ' ὁ μὲν ὥς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμῖν
θαλπωρῇ, εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
φησὶν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ὦλετο νόστιμον ἦμαρ.
Ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
[170] τίς πόθεν εἴς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἦδὲ τοκῆς;
ὀπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὄϊομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
[175] ἦ ἐνέον μεθέπεις, ἦ καὶ πατρῷός ἐσσι
ξεῖνος; ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
τοιγὰρ ἐγὼ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
[180] Μέντης Ἀγχιάλιοι δαΐφρονος εὖχομαι εἶναι
υἱὸς, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Νῦν δ' ὥδε ξὺν νηὶ κατήλυθον ἥδ' ἐτάροισιν,
πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους,
ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, ἄγω δ' αἶθωνα σίδηρον.
[185] Νηῦς δέ μοι ἦδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόλης,
ἐν λιμένι Ρεῖθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ ὑλήεντι.
Χεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρῷοι εὐχόμεθ' εἶναι
ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ τε γέροντ' εἶρηαι ἐπελθὼν
Λαέρτην ἦρῳα· τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
[190] ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πῆματα πάσχειν,
γρηῖ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἢ οἱ βρῶσιν τε πόσιν τε
παρτιθεῖ, εὐτ' ἂν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβῃσιν,
ἐρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἄλωϊς οἰνοπέδοιο·
νῦν δ' ἦλθον· δὴ γάρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι,
[195] σὸν πατέρ'· ἀλλὰ νυ τόνγε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.

Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
ἀλλ' ἔτι που ζῶδς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ· χαλεποὶ δέ μιν ἄφδρες ἔχουσιν,
ἄγριοι, οἳ που κεῖνον ἐρυκανόως' ἀέκοντα.
[200] Αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὥς ἐνὶ θυμῷ
ἄθάνατοι βάλλουσι καὶ ὥς τελέεσθαι οἴω,
οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἴωνων σάφα εἰδώς·
οὔτοι ἔτι δηρὸν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης
ἔσσεται, οὐδ' εἶπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσιν·
[205] φράσσεται ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.
Ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος παῖς εἷς Ὀδυσῆος.
Αἰνῶς γὰρ κεφαλὴν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
κεῖνῳ· ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισιν,
[210] πρὶν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἳ ἄριστοι ἔβαν κοίλῃς ἐπὶ νηυσὶν
ἐκ τοῦδ' οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον οὔτ' ἐμὲ κείνος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδ'·
τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
[215] Μήτηρ μὲν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔγωγε
οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἐὼν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον μάκαρός νύ τεν ἔμμεναι υἱὸς
ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἐοῖς ἐπὶ γῆρας ἔτετμεν·
νῦν δ' ὃς ἀποτμότατος γενετο θνητῶν ἀνθρώπων,
[220] τοῦ μὲκ φασι γενέσθαι· ἐπὲ σύ με τοῦτ' ἐπεείνεις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
οὐ μς τοι γενεήν γε θεοὶ νῶννυμνον ὀπίσσω
θῆκαν, ἐπεὶ σέγε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.
Ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
[225] τίς δαῖς, τίς δὲ ὄμιλος ὃδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;
εἰλαπίνῃ ἢ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.
ῶστε μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσιν
δαίνυσθαι κατὰ δῶμα· νεμεσσήσαιτό κεν ἀνὴρ
αἴσχεα πόλλ' ὀρόων, ὅστις πινυτός γε μετέλθοι.
[230] Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδ'·
ξεῖν'· ἐπεὶ ἄρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἡδὲ μεταλλάς·
μέλλεν μὲν ποτε οἶκος ὃδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κείνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν·
νῦν δ' ἐτέρως ἐβάλοντο θεοὶ κακὰ μητιόωντες,
[235] οἳ κείνον μὲν αἴστον ἐποίησαν περὶ πάντων
ἀνθρώπων. Ἐπεὶ οὐ κε θανόντι περ ὥδ' ἀκαχοίμην,
εἰ μετὰ οἷς ἐτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
ἢ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν·
τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
[240] ἡδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἦρατ' ὀπίσσω.
Νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἀρπυιαὶ ἀνηρεΐσαντο·
ῶχετ' αἴστος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
κάλλιπεν· οὐδ' ἔτι κείνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
οἶον, ἐπεὶ νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.
[245] Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
ἡδ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, δὲ οἶκον.
Ἥ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον οὔτε τελευτὴν
[250] ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
οἶκον ἐμόν· κάχα δὴ με διαρραΐσουσι καὶ αὐτόν.
Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα πρᾶσνυδα Παλλὰς Ἀθήνη·
ὦ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποικομένου Ὀδυσῆος
δεύῃ, ὃ' κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.
[255] Εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσιν
σταίῃ, ἔχων πηληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
τοῖος ἐὼν, οἶόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα,
οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπόμενόν τε,
ἐξ Ἑφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλον Μερμερίδα·
[260] ᾧχετο γὰρ καὶ κείσε θοῆς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεύς,
φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη

ιοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ' ὁ μὲν οὐ οἱ
δῶκεν, ἐπεὶ ρα θεοὺς νημεσίζετο αἰὲν ἔοντας·
ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς·
[265] τοῖος ἔων μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς,
πάντες κ' ὠκύμοροι τε γενοίαιτο πικρόγαμοί τε.
'Αλλ' ἦτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ἢ κεν νοστήσας ἀπετίσεται, ἢ καὶ οὐκί,
οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ἀνωγα,
[270] ὅππως κε μνηστῆρας ἀπώσσει ἐκ μεγάποιο.
Εἰ δ', ἄγε νῦν ξυνίει, καὶ ἐμῶν ἐμπάζω μύθων·
αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοὺς,
μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυποι ἔστων.
Μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα ἀκίδνασθαι ἄνωχθι·
[275] μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμάται γαμέεσθαι,
ἅψ' ἴτω ἐς μέγαρον πατρός μέγα δυναμένοιο·
οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.
Εοὶ δ' αὐτῶ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἶ κε πίθηαι·
[280] νῆ' ἄρσας ἐρέτησιν ἐείκοσιν, ἦτις ἀρίστη,
ἔρχεο πευσόμενος πατρός δὴν οἰχομένοιο·
ἦν τίς τοι εἴπησι βροτῶν, ἢ ὅσσαν ἀκούσης
ἐκ Διός, ἦτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθέ καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον·
[285] κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ Ξανθὸν Μενέλαον·
ὅς γάρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Εἰ μὲν κεν πατρός βίοτον καὶ νόστον ἀκούσης,
ἦ τ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης ἐνιασοτόν·
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσης μηδ' ἔτ' ἔόντος,
[290] νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
σῆμά τέ οἱ χεῦται καὶ ἐπὶ κτέρεια κτερεῖται
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσης τε καὶ ἔρξης,
φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
[295] ὅππως κε μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσιν
κτείνης, ἢ δόλω ἢ ἀμφιδόν· οὐδέ τί σε χρὴ
νηπιᾶς ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσί.
ἢ οὐκ αἶεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
πάγτας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,
[300] Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα·
καὶ σύ, φίλος ---- μάλ' αὖ γάρ σ' ὀρώω καλὸν τε μέγαντε
ἄλκιμος ἔσς', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπη.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη
ἠδ' ἐτάπους, οἷ ποῦ με μάλ' ἀσχαλώσι μένοντες·
[305] σοὶ δ' αὐτῶ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζω μύθων.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα·
ξεῖν', ἦτοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
ὥστε πατήρ ῥ' παιδί, καὶ οὔποτε λήσομαι αὐτῶν.
'Αλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
[310] ὄφρα λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίης, χαίρων ἐνὶ θυμῶ,
τιμῆεν, μάλ' αὖ καλὸν, ὅ τοι κειμήλιον ἔσται
ἐξ ἐμεῦ· οἷα φίλοι ξεῖνοι ξεῖνοισι διδοῦσιν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
[315] μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο.
Δῶρον δ', ὅττι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγει,
αὐτὶς ἀνερχομένῳ δόμεναι οἰκόνδε φέρεσθαι,
καὶ μάλ' αὖ καλὸν ἐλών· σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.¶
'Ἡ μὲν ἄρ' ὥς εἰποῦς' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
[320] ὄρνις δ' ὥς ἀνοπαῖα διέπτατο· τῶ δ' ἐνὶ θυμῶ
θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρός
μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάρειθεν. Ὅ δ' ἐ, φρεσὶν ἦσι νοήσας,
θάμβησεν κατὰ θυμόν· ὅσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
Αὐτίκα δὲ μνηστῆρας ἐπώχετο ἰσόθεος φῶς.
[325] Τοῖσι δ' αἰοιδὸς αἶδε περικλυτὸς, οἱ δὲ σιωπῇ
εἶατ' ἀκούοντες· ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον αἶδεν
λυγρὸν, ὃν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.

Τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσι σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν
 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια·
 [330] κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο,
 οὐκ οἷη, ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δὺ' ἔποντο.
 Ἦ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο διὰ γυναικῶν,
 στῆ ῥα παρὰ σταθυμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
 ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
 [335] ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἐκάτερθε παρέστη.
 Δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα θεῖον ἀοιδόν·
 Φῆμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτῆρια οἶδας,
 ἔργ' ἀνδρεῶν τε θεῶν τε, τάτε κλείουσιν ἀοιδοί·
 τῶν ἓν γέ σφιν ἄειδε παρήμενος, οἱ δὲ σιωπῇ
 [340] οἶνον πινόντων· ταύτης δ' ἀποπαύε' ἀοιδῆς
 λυγρῆς, ἥ τε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
 τείρει· ἐπεὶ με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
 Τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω, μεμνημένη αἰεὶ
 ἀνδρὸς, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
 [345] Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἤνδα·
 μῆτερ ἐμῇ, τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδόν
 τέρπειν, ὅππῃ οἱ νόος ὄρνυται; οὐ νύ τ' ἀοιδοὶ
 αἵτιοι, ἀλλὰ ποθι Ζεὺς αἴτιος ὅστε δίδωσιν
 ἀνδράσιν ἀλφειστῆσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἐκάστω.
 [350] Τούτῳ δ' οὐ νέμεσις, Δαναῶν κακὸν οἶτον αἰδεῖν·
 τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἀνθρώποι,
 ἥ τις ἀκουόντεσσι νεωτάτῃ ἀμφιπέληται.
 Σοὶ δ' ἐπιτολμάτῳ κραδίη καὶ θυμὸς ἀκούειν·
 οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἷος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ
 [355] ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
 Ἄλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰς αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
 ἱστόν τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
 ἔργον ἐποίχεσθαι· μῦθος δ' ἀνδρεσσι μελήσει
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
 [360] Ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
 πειδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
 Ἔς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
 κλαῖεν ἔπειτ' ὠδυσηά, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
 ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
 [365] Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγα ἄρα σκίοεντα·
 πάντες δ' ἡρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
 Τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
 Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
 νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς
 [370] ἔστω· ἐπεὶ τόγε καλὸν ἀκούεμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
 τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλὶγκίος αὐδῆν.
 Ἦῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κιόντες
 πάντες, ἵν' ὑμῖν μῦθον ἀπλεγέως ἀποείπω,
 ἐξιέναι μεγάρων· ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
 [375] ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
 Εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωϊτερον καὶ ἄμεινον
 ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἐνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσθαι,
 κείρετ'· ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
 αἵ κέ ποθι Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
 [380] νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὀλοισθε.
 Ὡς εἶπ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὁδὰξ ἐν χεῖλεσι φύντες
 Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
 Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
 Τηλέμαχ', ἡ μάλα δὴ σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
 [385] ὑπαγόρην τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν·
 μὴ σέγ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
 ποιήσειεν· ὃ τοι γενεῇ πατρώϊόν ἐστιν.
 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἤνδα·
 Ἀντίνο, ἡ καὶ μοι νεμεήσεται ὅττι κεν εἶπω;
 [390] καὶ κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διὸς γε διδόντος, ἀρέσθαι.
 Ἦ φῆς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
 οὐ μὲν γὰρ τι κακὸν βασιλευμένῳ αἰψά τέ οἱ δῶ
 ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμειότερος αὐτός.

Ἄλλ' ἦτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσι καὶ ἄλοι
[395] πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἤδ' παλαιοί·
τῶν κέν τις τόδ' ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε διὸς Ὀδυσσεύς·
αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο.
καὶ δμῶων, οὓς μοι λήισσατο διὸς Ὀδυσσεύς
Τὸν δ' αὐτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντιον ἠῦδα·
[400] Τηλέμαχ', ἦτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ὅστις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν·
κτῆματα δ' αὐτὸς ἔχοις καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.
Μὴ γὰρ ὄγ' ἔλθοι ἀνὴρ, ὅστις σ' ἀέκοντα βίηφιν
κτῆματ' ἀπορραΐσει, Ἰθάκης ἔτι ναιεταώσης.
[405] Ἄλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο εἶναι
ὀππόθεν οὗτος ἀνὴρ, ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
γαίης· ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα·
ἥε τιν ἀγγίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
ἣ ἔδ' οὐκ αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἰκάνει;
[410] οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινεν
γνώμεναι· οὐ μὲν γάρ τι κακῶ εἰς ὦπα ἐώκει.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠῦδα·
Εὐρύμαχ', ἦτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο·
οὐτ' οὐκ ἀγγελίης ἔτι πείθομαι, εἶποθεν ἔλθοι,
[415] οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἦντινα μήτηρ
ἐς ἔγαρον καλέσασα θεοπρόπον ἐξερέηται.
Χεῖνος δ' οὗτος ἐμὸς πατρῷος ἐκ Τάφου ἐστίν·
Μέντης δ' Ἀγχιάλαιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι
υἱὸς ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
[420] ὥς φάτο Τηλέμαχος· φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
Οἱ δ' εἰς ὀρηστὴν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
τεψάμενοι τέρποντο· μένον δ' ἐπὶ ἔσπερον ἐλθεῖν.
Τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἔσπερος ἦλθεν·
δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
[425] Τηλέμαχος δ' οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
ὑψηλὸς δέδυμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
ἐνθ' ἔβη εἰς εὐνὴν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων.
Τῷ δ' ἄρ' ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κέδν' εἰδυῖα
Εὐρύκλει', ὥπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
[430] τὴν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἐοῖσιν,
πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐεικοσάβοια δ' ἔδωκεν·
ἴσα δὲ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν,
εὐνῇ δ' οὔ ποτ' ἔμικτο· χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός·
ἢ οἱ ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καὶ ἐμάλιστα
[435] δμῶάων φιλείσκει, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.
ὥϊξεν δὲ θύρας θαλάμου πυκα ποιητοῖο·
ἔξετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυε χιτῶνα·
καὶ τὸν μὲν γραΐης τυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.
Ἦ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
[440] πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖς λεχέεισιν,
βῆ ρ' ἵμεν ἐκ θαλάμοιο· θύρην δ' ἐπερυσσε κορώνῃ
ἀργυπῆ· ἐπὶ δὲ κλη(Υ8151)δ' ἐτανυσσεν ἱμάντι.
Ἐνθ' ὄγε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἶδ' ἄώτῳ,
βούλευε φρεσὶν ἦσιν ὁδὸν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.